

Zakus alacsony terméü volt. Embertársai mégsem ezért vetették meg. Sokkal inkább azért, mert az idegen elnyomók kiszolgáltatásával akart meggazdagodni, s a tisztességtelen úton — csalással és zsugorisággal — szerezett vagyonai embertársai fölé nőni. Märpedig törpe ember az, aki

Lk 19,1—10

ORIASOK ES TÖRPEK

KOVACS ISTVÁN

berre tehát kettös feladat, küldetés járul e téren. Keresnie kell az igaz embert, mindenekelelt: önmagában. Ki kell ásnia, felszínre kell hoznia a benne rejlő istenarcot. Egyik költőnk szépen éneklí meg ezt a gondolatot: „Egy istenarc van eltemetve bennem, / S most ásót, kapát, csakányt ragadok. / Testvéreim, jertek, segítsetek, / Egy kapavágást í is tegyetek, / Mert az arc igazán én vagyok. / Egy istenarc van eltemetve bennem; / Antik szobor, tiszta nyugodt erő. / Nem nyugszom, amíg nem hívom elő. / S bár világzsenyire rakódott reája, / Nem nyugszom, amíg nem lesz reneszánsza.“

Mennyi türelmes, kitartó munkára, söt együtműködésre van még szükség, hogy megszülessen bennünk ez az új ember típus, akinek arcán felragyog az istenarc, s aki bñen Istennek is kedve telik.

Másodsor, keresnünk kell az embert a felebarátban, az embertársban is. De oly módon, hogy segítségére legyünk annak felszínre juttatásában, kibontakozásában és fölragyogtatásában. És ezt csak egy módon tehetjük, amit a következőkben szeretnék szemléltetni. Egy édesanya sehogys tudta rászoktatni csintalan gyermekéit arra, hogy poros, sáros cipőjüket szépen megtisztítva, fenyésre pucolva induljanak el otthonról. Nem használt a türelmes, szép szó, de még a szidás sem. A szeretet azonban találekony. S az anya — egyik este — ragyogó fenyésre tisztította a gyermekcipőket. Pontosabban, mindegyik pár cipőből az egyiket. A másik lábbeült otthagyta porosán, sárosán, piszkosan. Reggel a gyermek keze igen meglepődtek, de azt hamar belátták, hogy ilyen felemás cipőkele nem lehet útnak indulni. Megszégyelltek magukat, és soha többé nem mulasztották el cipőik megtisztítását. Az igaz embert úgy kell keresnünk és felszínre hoznunk, hogy az embertárs számára is felmutatjuk az eszményt, az igaz embert. „Íme az ember!“ Oda állunk elé és igyekszünk felmutatni, hogy mennyi valósul meg bennünk az igaz emberből, a jézusi emberből, akit ő is keres. Csak ez esetben van jogunk „keresni!“ az embert — másokban. S csak ez esetben, e követelő, kénszerítő példa felmutatása nyomán lehet reményünk arra, hogy embertársunk arcán is fölragyog az istenarc, s mi is megtaláljuk benne azt, akit keresünk: az igaz embert. Kezdj hozzá, lass neki! Indulj el még ma az emberteljeség felé vezető úton, keresve az embert: „Alattad a föld, fölötted az ég, benned a lét.“ (Wéres S.) Amen.

talpnyalással akar érvényesülni, mások fölé emelkedni, s akinek egyedül a pénz jelenti a nagyságot. Aki ugyanis mindent pénzért tesz, előbb-utóbb a pénzért mindent megtesz.

Egy szép napon azonban Zakeus élete megváltozott. Úgy is mondhatnánk: elérkezett számára a szerencse órája. Nem egy jó üzlet, hanem egy találkozás formájában. Azt mondják: nincs az ember, akit életében legalább egyszer ne látogana meg a szerencse. Ha azonban azt látja, hogy nem készültek fel a fogadására, köszönés nélkül tovább megy. Nos, Zakeus nem szalasztotta el szerencséjét, idejében felismerte az üdvösség óráját.

Hogyan is történt? Jézus ellátogatott Jerikóba, ahol Zakeus lakott. A nép eléje tódul és Zakeus is elindul. A pénz rajongója látni akarja Jézust. Talán már hallott valamit a Názáreti tanításáról és tetteiről? Vigyázatok... „örizkedjete minden telhetetlenségtől, mert nem a vagyonban való bővelkedéstől függ az ember élete.“ (Lk. 12,15). Lehet. Már maga a vágy, a találkozás igénye is arra utal, hogy Zakeusnak megmozdult a lelkiismerete. Meglátta lelke törpeségét, amelyet aranyabroncs gyanánt szorított össze a pénz szeretete. Talán életében először megsejtette, hogy: „Senki sem lehet egyszerre kétféle gazdag: vagy a zsebe üres és a szíve van tele; vagy földi javakban dúskál és a szíve koldus.“ (Hindu közmondás). Talán életében először szabadulni akart a pénz rabságából, és felismerte a nagy igazságot: „Tudom, hogy pénzből élünk, de azt is tudom, hogy ne a pénzért élünk!“ (Chamfort) Tény, hogy Zakeus szívét elfogja, betölti a növekedés vágya, és Jézus látásától reméli e vágy betelejsülését. Az út mellett azonban tolong a nép, s alacsony termete miatt nem sok esélye van arra, hogy megláthassa Jézust. Egy jó ötlet azonban segít: felmászik az útszéli fügefára. Talán kissé nevetséges dolog felnőtt ember léte — gyermek módján — fára mászni. Sokan ki is nevetik miatta. Zakeus azonban nem törődik ezzel. Ő növekedni akar és ezért látnia kell. Aki látni akarja Jézust, annak függetlenül kell magát az emberj véleményektől. Ezt sajnos, nem tudja mindenki megtenni.

Zakeus nem tartozik közéjük. Ő nőni akar és máris magasabban van a többiekénél. Érzi, hogy eljött a nagy találkozás órája, és ezt nem szabad elszalasztania. S lám, már jön is Jézus és megpihenhet rajta Zakeus tekintete. Ám ekkor, valami váratlan dolog történik. Jézus megáll, fölnéz a magasba, s mikor tekintete találkozik a Zakeuséval, így szól hozzá: „Szállj le hamar, ma a te házában kell megszállnom!“ — Szinte halljuk, amint a tömegben végigfut a botránkozás moraja. Jól hallották? A nagy próféta egy megvetett, bűnös ember házában akarna megszállni?! Amint azonban Zakeus nem törődött a közvéleménnyel, éppen úgy nem törődik vele Jézus sem. Mert az emberek csak azt tudták, hogy Zakeus irigylésre méltóan gazdag. Jézus azonban azt is tudta, hogy: „Nem lehetsz gazdag is, boldog is.“ (Seneca) Az emberek csak azt látták, hogy Zakeusnak pénztől duzzadnak a zsebei. Jézus azonban azt is látta, hogy Zakeusnak éhes a lelke, mert a pénz nem tudja betölteni. Most azonban itt a nagyszerű alkalom, hogy ezt a nemes éhséget Ő, az élet kenyérének adója kielégítse „Hisz az Emberfia nem azért jött, hogy elveszítse az emberek lelkét“ (Lk 9,56), „hanem, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett!“ (Lk 19,10). Épp azért jött, hogy megnyissa a vakok szeméit, a bűnösöket jó útra térítse, s az éhezőket jóllakassa az igazság kenyérével. Annál is

inkább, mert ennek érdekében Zakeus hajlandó összeharácsolt vagyona jelentős részét a szegényeknek ajándékozni. Jézus szeretete, — a Zakeus törpe lelkéhez is lehajló nagy ajándéka —, őt is adakozó emberré változtatja. Mindezzel azt hirdeti és azt mondja Jézusnak: a te jelenléted, a te barátságod többet ér minden vagyonnál. Maga a boldogság. Ezért a növekedésért semmi pénzt, semmi áldozatot nem sajnálok. „Ma lett üdvössége ennek a háznak!” — mondta Jézus. A törpéből ma óriás lett.

A neves regényíró, Julien Green egyik regényalakja Winfried, szabadulni akar bűnös szenvedélyétől. Elhatározza, hogy elmegy a templomba és komoly bűnbánatot tart. Mikor megpillantja a fiatal papot, egy percre mégis visszahőköl. Arra gondol, hogy ez a fiatal ember nem tudja majd megérteni az ő szenvedélyes lelkületét. Végül mégis töredelmesen megvallja bűneit. A lelkipásztor így vigasztalja: Ebben a pillanatban senki sem szereti úgy önt, mint az Isten. Ez a gondolat valami kimondhatatlan örömmel járja át hősünket. Ottmarad a templomban, hogy édes mézként szívja magába ezt a még soha nem tapasztalt boldogító valóságot, hogy őt szereti az Isten. Ezt érezte, ezt értette meg Zakeus is, midőn Jézussal találkozott. Ha az ember ennyire jó tud lenni, akkor mennyire jó az Isten! Felismerte, hogy Isten „azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön és eljussa az igazság ismeretére“ (1Tim 2,4). Ez a felismerés változtatta új emberré, ez emelte ki a törpeségből.

Ki a keresztény ember? Aki mindennél többre becsüli Jézus barátságát. Aki nem imádó, hanem barátai, követői sorába akar lépni; aki megváltozott, újjászületett életével akar felnőni Hozzá, hogy törpéből óriás legyen. Vajon a mi számunkra mit jelent Jézushoz fűződő kapcsolatunk? Tudunk-e érte áldozatot hozni és sok mindenről lemondani? Méltók vagyunk-e erre a barátságra, s igyekszünk-e felnőni Jézus magasába? Olyan kérdések ezek, amelyekre kinek-kinek magában kell válaszolnia. Az őszinte válasz számunkra is elhozza a bűnbánat és megtérés óráját, s előttünk is megnyitja a növekedés útját. Ámen.

KÖKÖSI KÁLMÁN

ÚJJÁSZÜLETÉS

Jn 3,7

A világszerte ismert, mélyen vallásos érzésű, nagy orosz írónak, Tolsztoj Leonak egyik jelentős műve a „Feltámadás“ című regénye.

Főhőse, Nyechljudov fiatal korában elcsábított egy ártatlan leányt, aki nagynénjénél félig szobaleány, félig neveltleány sorban élt. Azután könnyelműen otthagytá, s ezzel elindította a lejtőn, az erkölcsi romlás útján.

Tíz év múlva találkoztak újra egy bűnügyi tárgyaláson. A férfi mint esküdt vett részt a bíróságban, a leány a vádlottak padján ült, háta megett az olyan nőknek a múltjával, akik pénzért árulják magukat, vállain a gyilkosság vádjának terhével. Bár az eltelt tíz év s az életmód a leány